

Obsah

Seznam použitých zkratek	15
Okamžik příběhů	18
Předmluva	19
1 Stáří a společnost (Leoš Navrátil)	21
1.1 Historie oboru gerontologie	21
1.2 Ageismus	23
1.3 Fyzioterapeut a senior	24
1.4 Senior ve společnosti	25
2 Pohybový systém a věk (Ivan Dylevský)	29
2.1 Fenomenologie pohybu	29
2.1.1 Nestrukturální glykosaminoglykany	32
2.1.2 Strukturální proteiny	33
2.2 Geneze buněčných komponent pojiv	34
2.3 Regenerační kapacita pojiv	35
2.4 Textus muscularis striatus – synopse	37
2.4.1 Geneze svalové tkáně	37
2.5 Morfogenetický význam pohybu	39
2.6 Regenerace a transplantace kosterního svalu	40
2.7 Osteogeneze – kost	42
2.7.1 Kostní tkáň a příjem informací, osifikace, modelace, remodelace a osteonizace	42
2.8 Funkční anatomie kosti	47
2.8.1 Kostní kompakta	47
2.8.2 Kostní spongióza	49
2.8.3 Stárnutí kosti	50
2.9 Artrogeneze – synoviální kloub	52
2.9.1 Artikulační evoluce	52
2.9.2 Molekulární a mechanické mechanismy vývoje kloubu	53
2.9.3 Funkční anatomie synoviálních kloubů	54
2.9.4 Goniometrie a věk, vývojová goniometrie	62
2.9.5 Pohybové vzorce	63
2.9.6 Stárnutí kloubu	64
2.10 Myogeneze – kosterní sval	65
2.10.1 Funkční anatomie kosterního svalu	65
2.10.2 Stavební komponenty kosterního svalu – sval orgán	66
2.10.3 Architektura a síla kosterního svalu	74
2.10.4 Tonické a fázické svaly	77
2.10.5 Stárnutí svalu	78

3	Základní pojmy z geriatrie (Zdeněk Zadák)	81
3.1	Nejčastější onemocnění vyššího věku, charakteristika nemocnosti	81
3.2	Morbidity – důležité rysy morbidity a polymorbidity ve stáří	82
3.3	Úmrtnost – mortalita	82
3.4	Zvláštnosti vzniku a průběhu onemocnění ve stáří	82
3.5	Fenomén „stařecké křehkosti“	83
3.6	Hodnocení zdravotního stavu pacienta v geriatrii	83
3.7	Základní informace o farmakoterapii ve stáří	84
3.8	Stárnutí a tělesná aktivita	85
3.9	Schopnost adaptace na zvýšenou fyzickou aktivitu ve vyšším věku	85
3.10	Změny kardiorepirační výkonnosti ve stáří	87
3.11	Pohybová aktivita a délka života	87
4	Věkem a výživou podmíněná sarkopenie a malnutrice (Zdeněk Zadák)	89
4.1	Úbytek svalové hmoty, příčiny a mechanismy	89
4.2	Fyziologické a patologické příčiny úbytku svalové hmoty	90
4.3	Proteino-kalorická a proteinová (kwashiorkor-like) malnutrice	90
4.4	Kachexie	92
4.5	Sarkopenie	92
4.6	Mechanismy vzniku sarkopenie	93
4.7	Rozdíl mezi sarkopenií a kachexií	93
4.8	Opatření proti vzniku a rozvoji sarkopenie	95
5	Geriatrická rehabilitace – geriatrické syndromy (Milada Luisa Šedivcová)	97
5.1	Geriatrické syndromy	99
5.1.1	Syndrom hypomobility, deondice a svalové slabosti	99
5.1.2	Syndrom instability s pády	102
5.1.3	Syndrom kognitivního deficitu, poruch paměti a poruch chování	104
5.1.4	Syndrom inkontinence	105
5.1.5	Další geriatrické syndromy	106
6	Specifika rehabilitační péče u seniorů ve vybraných klinických oborech	107
6.1	Vnitřní lékařství (Leoš Navrátil, Chrisa Šebová)	107
6.1.1	Kardiovaskulární onemocnění	107
6.1.2	Respirační onemocnění	111
6.1.3	Diabetes mellitus	116
6.1.4	Postižení pohybového aparátu	120
6.2	Problematika neurologických onemocnění u geriatrických pacientů (Tomáš Nedělka, Dominika Pincová, Jiří Nedělka)	125
6.2.1	Úvod	125
6.2.2	Fyziologie stárnutí nervového systému	127
6.2.3	Vymezení základních pojmů v neurologii	128
6.2.4	Specifika vybraných neurologických diagnóz u geriatrických pacientů	130
6.3	Chirurgie a ortopedie (Jan Bříza, Yvona Angerová)	146
6.3.1	Úvod	146

6.3.2	Plánované operace ve stáří	149
6.3.3	Břišní operace	150
6.3.4	Hrudní operace	151
6.3.5	Plánované výkony na pohybovém aparátu	153
6.3.6	Akutní (neodkladné, urgentní) operace ve stáří	154
6.3.7	Náhlé příhody břišní ve vyšším věku	155
6.3.8	Úrazy ve vyšším věku	155
6.3.9	Poranění hlavy a mozku	155
6.3.10	Poranění hrudníku a břicha	156
6.3.11	Poranění pohybového ústrojí	156
6.3.12	Závěr	159
6.4	Urogynekologie v geriatrii (<i>Michal Krčmář</i>)	160
6.4.1	Úvod	160
6.4.2	Sestup pánevních orgánů (POP – Pelvic Organ Prolapse)	161
6.4.3	Infekce dolních močových (UTI – Urinary Tract Infection)	162
6.4.4	Střevní dysfunkce (BD – Bowel Disorders)	163
6.4.5	Sexuální dysfunkce (SD – Sexual Dysfunctions)	163
6.4.6	Inkontinence moči (UI – Urinary Incontinence)	164
6.4.7	Závěr	165
6.5	Rehabilitace pánevního dna v geriatrii (<i>Zuzana Brůhová</i>)	166
6.5.1	Úvod	166
6.5.2	Svaly pánevního dna	167
6.5.3	Vyšetření svalů pánevního dna	167
6.5.4	Hodnocení	167
6.5.5	Pelvic Floor Muscle Training (PFMT)	168
6.5.6	Stresová inkontinence (SUI)	169
6.5.7	OverActive Bladder (OAB) syndrom – urgentní močová inkontinence	170
6.5.8	Močová inkontinence u mužů po prostatektomii	170
6.5.9	Inkontinence stolice u mužů po prostatektomii	171
6.5.10	Sestup (prolaps)	171
6.6	Balneologie a geriatrický pacient (<i>Ljiljana Marič</i>)	173
6.6.1	Principy lázeňské léčby	173
6.6.2	Vybrané indikační skupiny	175
6.6.3	Specifika lázeňské léčby u seniorů	177
6.6.4	Závěr	177
7	Ergoterapie v geriatrii (<i>Kristýna Hoidekrová</i>)	181
7.1	Úvod do problematiky	181
7.2	Ergoterapeutické vyšetření a hodnocení osob ve vyšším věku	181
7.3	Hodnocení soběstačnosti – Activities of Daily Living (ADL)	182
7.4	Funkční hodnocení horních končetin	183
7.5	Hodnocení kognitivních a smyslových funkcí	184
7.6	Hodnocení domácího prostředí	185
7.7	Specifika hodnocení osob v ústavní péči	186
7.8	Individuální a skupinová ergoterapie	186

7.9	Kompenzační pomůcky a moderní technologie pro osoby ve vyšším věku	189
7.10	Aktivní stáří (Active Ageing)	192
7.11	Ergoterapeut v týmu	193
8	Psychické změny ve vyšším věku (Ludmila Čírtková)	195
8.1	Heterogenita obrazů stárnutí	195
8.1.1	Deficitní model stárnutí	196
8.1.2	Teorie aktivity	196
8.1.3	Teorie stažení (Disengagement Theory)	196
8.1.4	Teorie kontinuity	197
8.1.5	Teorie kompetencí	197
8.2	Psychické změny v období raného stáří (60–74 let)	199
8.3	Psychické změny v období pravého stáří (75–89 let)	203
8.4	Závěr	205
9	Sociální aspekty ve vyšším věku (Yvona Angerová, Petra Sedláková)	207
9.1	Seznámení s problematikou	207
9.2	Sociální služby	209
9.2.1	Sociální poradenství	209
9.2.2	Služby sociální péče	209
9.2.3	Služby sociální prevence	210
10	Posudkové lékařství u poruch pohybového aparátu ve vyšším věku (Petra Sedláková)	213
10.1	Seznámení s problematikou	213
10.2	Příspěvek na péči	214
10.3	Vliv postižení pohybového aparátu, omezené mobility na ostatní ZŽP u osob vyššího věku	215
10.4	Dávky pro osoby se zdravotním postižením	217
10.5	Průkaz osoby se zdravotním postižením (OZP)	217
10.5.1	Průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem TP	217
10.5.2	Průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem ZTP	218
10.5.3	Průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem ZTP/P ...	219
10.6	Příspěvek na mobilitu	220
10.6.1	Příspěvek na zvláštní pomůcku	220
10.6.2	Zvláštní pomůcky	222
11	Základy protetiky u geriatrických pacientů (Jan Červený)	223
11.1	Úvod do problematiky	223
11.2	Komplikace po amputaci	223
11.2.1	Lokální komplikace	223
11.2.2	Celkové komplikace	223
11.3	Příprava pacienta na oprotézování	225
11.4	Vlastnosti protézy pro transfemorální amputaci	228
11.4.1	Funkce protézy	228
11.4.2	Pahýlové lůžko	228

11.5	Tvary pahýlových lůžek pro geriatrické pacienty po transfemorální amputaci	229
11.5.1	Lůžko příčně oválné	229
11.5.2	Lůžko podélně oválné	230
11.5.3	MAS (Marlo Anatomical Socket) lůžko a lůžka anatomická	230
11.6	Systémy zachycení pahýlového lůžka	231
11.6.1	Pro Seal Otto Bock	231
11.6.2	Kiss Lanyard systém Otto Bock	231
11.6.3	Plně kontaktní ulpívací lůžko	232
11.6.4	Systém lůžka s pomocným zařízením – závěsnou bandáží	232
11.7	Liner a hygiena pahýlového lůžka	232
11.8	Protézování kolene a chodidla	233
11.8.1	Jednoosý kolenní kloub s mechanickým zámkem 3R40 a 3R41	233
11.8.2	Jednoosý hydraulický kolenní kloub s mechanickým zámkem 3R31 Proseido	234
11.8.3	Kolenní kloub s mechanickým zámkem a zátěžovou brzdou 3R93	235
11.8.4	Polycentrické kolenní klouby s pneumatickým nebo mechanickým řízením flexe a extenze 3R78 a 3R62 Pheon	235
11.9	Závěr	236
12	Komplementární metody terapie (Chrisa Šebová)	237
12.1	Tradiční čínská medicína	237
12.2	Tradiční čínská medicína a stáří	238
12.3	Akupunktura/akupresura	239
12.4	Fytoterapie	240
12.5	Mykoterapie	241
12.6	Čínské léčebné masáže tuina	241
12.7	Qi-gong	241
12.8	Dietetika	242
12.9	Tejpování	242
12.10	Některé další metody komplementární terapie	243
12.11	Závěr	243
	Rejstřík	245
	Souhrn	253
	Summary	255